

їм доступ до ресурсів. Політичний аспект рельєфу підкреслював залежність васалів від лордів та сприяв збереженню лояльності та виконанню феодалних обов'язків. Сплата рельєфу підтверджувала права лордів на землю, зміцнюючи їхню владу, а також сприяла централізації королівської влади, надаючи монарху додаткові доходи та контроль над феодалною аристократією. У соціальному контексті рельєф підкреслював феодалну ієрархію і взаємозалежність між лордом і васалом, а сплата цього податку символізувала визнання васалом своїх зобов'язань, що підтримувало стабільність відносин у феодалному суспільстві. Таким чином, рельєф, як спадковий платіж, забезпечував економічну стабільність, підтримував політичну владу лордів і короля, а також сприяв збереженню соціального порядку. Право на стягнення рельєфу при спадкуванні феодин в Англії зберігалось протягом усього середньовіччя і було скасоване лише у 1646 р., під час Англійської революції.

DOI 10.51587/9798-9895-14670-2024-020-137-144

СЕРГІЄНКО Тетяна Іванівна,

канд. політ. наук, доцент,

доцент кафедри бізнесу та управління,

Національний університет «Запорізька політехніка»

ORCID ID: 0000-0002-4654-9248

КУРТА Олександр Олександрович,

аспірант 2-го року навчання спеціальність 052 «Політологія»,

Національний університет «Запорізька політехніка»

ORCID ID: 0009-0003-4747-3323

СЛАСТИН Віталій Олександрович,

аспірант 2-го року навчання спеціальність 052 «Політологія»,

Національний університет «Запорізька політехніка»

ORCID ID: 0009-0006-8799-4280

Україна

ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ПОСТПРАВДИ: ЗМІНИ У ПОЛІТИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ТА ВПЛИВ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ

Актуальність теми дослідження. Реалії сьогодення свідчать, що інформаційні технології, медіа та соціальні мережі стали ключовими факторами у формуванні громадської думки, змінюючи не тільки політичну комуніка-

цію, але й політичну культуру. В умовах постправди політики, медіа та інші актори активно використовують маніпуляції, фейкові новини, пропаганду та емоційні звернення для формування думок, ставлень і поведінки громадян. У результаті громадська думка стає все більш поляризованою, а рівень довіри до традиційних медіа і політичних інститутів різко знижується. Це створює нові виклики для демократичних процесів і впливає на політичну культуру суспільства, де факти можуть змінюватися на користь політичних або ідеологічних інтересів.

Зміни в політичній культурі в умовах постправди, такі як зростання недовіри до фактів і наукових доказів, а також підвищення значення емоційних, спрощених наративів, можуть мати далекосяжні наслідки для стабільності політичної системи, ефективності демократичних процесів та громадянської активності. У цьому контексті важливо дослідити, яким чином політичні актори та медіа використовують комунікаційні стратегії для впливу на громадську думку та які механізми протидії постправді можуть бути розроблені для зміцнення політичної культури.

Таким чином, дослідження політичної комунікації в умовах постправди є критично важливим для розуміння сучасних політичних процесів, оцінки впливу маніпуляцій на політичну культуру та визначення шляхів підвищення медіаграмотності і громадянської свідомості у сучасному світі.

Ступінь наукової розробки теми. Розвиток комунікаційних теорій розпочався ще в середині ХХ століття, коли вчені, такі як Д. Белл, П. Брегер, Н. Вінер, Ч. Кулі та інші, звертали увагу на взаємозв'язок між медіа, інформацією та суспільством. Згодом дослідження в цьому напрямі розвивалися, і з'явилися нові теорії, які стосуються еволюції медіа, глобалізації інформації та її політичного використання. Феномен політичної комунікації вивчали такі автори, як Е. Бенрайз, Д. Берло, Р. Катц, П. Лазарфельд, В. Ліпман, що зосереджувалися на ролі медіа в формуванні політичних уподобань та впливі комунікації на виборчі процеси. Значну увагу приділено також дослідженням маніпуляцій з інформацією, використанню емоційних компонентів у політичних кампаніях і впливу на громадську думку через медіа.

Щодо сучасних досліджень українських вчених, то роботи таких науковців як Г. Агафова, Ю. Данько, І. Проноза, Ю. Кокарча, Н. Ротар,

В. Різун та Г. Почепцов, присвячені аналізу політичних комунікацій в Україні, особливо в контексті інформаційних війн, дезінформації та використання медіа для маніпулювання громадською думкою під час політичних та соціальних криз. Вони акцентують увагу на зміні політичної культури в умовах постправди, що вимагає нових підходів до медіаграмотності, критичного мислення і формування стратегії протидії маніпуляціям. У той же час, проблема зміни політичної культури та впливу постправди на громадську думку залишається недостатньо дослідженою, особливо в умовах сьогодення. Також, подальшого осмислення потребує вплив нових технологій на формування політичної свідомості та механізми, за допомогою яких маніпуляції інформацією можуть змінювати політичні процеси.

Метою даного дослідження є аналіз трансформацій політичної комунікації в умовах постправди, зокрема вивчення змін у політичній культурі та визначення впливу маніпуляцій інформацією на формування громадської думки.

Завдання дослідження полягає в аналізі сутності концепції постправди та її впливу на політичну комунікацію та оцінці впливу маніпуляцій інформацією на політичну культуру.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на поєднанні класичних та сучасних політичних теорій, що стосуються політичної комунікації, постправди та її впливу на громадську думку. Для розкриття сутності теми використовуються філософські, соціологічні та комунікаційні підходи, а також методи аналізу та синтезу інформації. Окрім того, застосовуються конкретно-наукові методи, що дозволяють дослідити зміни в політичній культурі та механізми впливу медіа в умовах постправди. Такий підхід дає змогу повноцінно зрозуміти трансформації політичних процесів у сучасному інформаційному просторі.

Виклад основного матеріалу. Тема дослідження є складною і багатогранною, охоплюючи різноманітні аспекти політичних процесів, зокрема взаємодію між політиками, медіа та громадськістю в умовах постправди, де глобалізація інформаційних технологій та розвиток соціальних медіа значно змінюють політичну культуру і впливають на громадську думку, тому для кращого розуміння важливо розглянути основні категорії і поняття, що становлять понятійно-категоріальний апарат цієї теми (табл. 1).

Таблиця 1

Основні поняття, які характеризують тему дослідження*Джерело: дослідження авторів*

Поняття	Опис
Політична комунікація	Процес передачі та обміну інформацією між політичними акторами (політики, медіа, громадськість) для формування політичних позицій, переконань та мобілізації.
Постправа	Ситуація, коли емоції та особисті переконання важать більше за факти у формуванні громадської думки та політичних рішень.
Політична культура	Сукупність політичних уявлень, норм і традицій, які визначають взаємини громадян і політичних інститутів у суспільстві.
Громадська думка	Сукупність поглядів, оцінок і переконань громадян щодо політичних подій, осіб, ідей, що формується під впливом медіа, соціальних мереж та інших факторів.
Медіаманіпуляція	Використання медіа для впливу на громадську думку через спотворену або часткову інформацію, що веде до маніпуляцій та дезінформації.
Фальшиві новини	Сфальшована або частково невірна інформація, що поширюється з метою маніпулювання громадською думкою та впливу на політичні рішення.
Ехокамери	Інформаційні простори, де люди отримують лише підтвердження своїх переконань, що сприяє поляризації та ускладнює обмін ідеями між різними групами.
Фільтраційні бульбашки	Замість різноманітної інформації індивіди отримують лише ту, що відповідає їхнім уявленням, через алгоритми соціальних мереж та новітніх медіа.
Популізм	Політичний підхід, що апелює до широких мас, спрощуючи складні питання і маніпулюючи емоціями, часто використовуючи штучні розподіли «ми» проти «них».
Демократія і політичні інститути	Роль демократичних інститутів у формуванні прозорої політичної комунікації та забезпеченні достовірної інформації для громадськості.
Інформаційні війни	Використання інформації як інструменту політичного впливу, зокрема для дискредитації опонентів чи маніпулювання громадською думкою через медіа.
Соціальні мережі	Платформи для обміну інформацією та ідеями, що можуть використовуватися як для підтримки демократичних процесів, так і для розповсюдження фальшивих новин.

Отже, кожне з цих понять має безпосередній вплив на сучасні політичні процеси та формування громадської думки, що стає все більш вразливою до маніпуляцій. Особливо яскраво це проявляється в контексті російської агресії проти України, де складовою частиною війни є масштабна інформаційна кампанія, яка охоплює не лише український інформаційний про-

стір, а й глобальну арену. У цьому контексті факти та об'єктивна правда опинилися під загрозою, поступаючи місцем постправді. Хоча діяльність Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, а також Центру протидії дезінформації при РНБО України зосереджена саме на цьому завданні, важливо розглянути проблему більш широко¹. Потрібно усвідомити, що постправда стала потужним інструментом політичної комунікації, вивчити її механізми та методи маніпуляції, які дозволяють створювати альтернативні реальності та формувати громадську думку за допомогою емоцій і перекрученої інформації. Тому, окрім боротьби з дезінформацією, необхідно також глибше проаналізувати вплив постправди на політичну культуру та процеси формування громадської думки в Україні.

У широкому розумінні постправда є філософською концепцією, яка ставить під сумнів існування об'єктивних стандартів істини. Як зазначає український філософ В. Волковський, постправда – це «стан суспільно-політичного дискурсу та практики, коли істинність або хибність фактів і суджень ігнорується»². Філософські корені постправди пов'язані з домінуючою в сучасному світі теорією суб'єктивного релятивізму. Ця теорія заперечує існування абсолютної, об'єктивної істини, стверджуючи, що статус істинності залежить від індивідуальних суджень, особистого досвіду та культурних умов. У рамках релятивізму наука розглядається лише як одна з численних точок зору на світ, що має рівне право на існування поряд з релігійними віруваннями, міфами та особистим досвідом кожної людини³. Важливо зазначити, що сприйняття різних точок зору як рівних за значущістю та доказовістю є характерним для низького рівня мислення. Натомість для більш високого рівня пізнання притаманні орієнтація на доказовість, надійність і об'єктивність отриманих знань.

Отже, сутність концепції постправди полягає в тому, що в умовах сучасного інформаційного середовища факти та об'єктивні дані часто відходять на другий план, поступаючись місцем емоціям, переконанням та особистим перекрученням реальності. В епоху постправди важливіше не те, що є істинним, а те, в що люди хочуть вірити. У цьому контексті політична комунікація зазнає серйозних змін, адже політики, медіа та інші актори почи-

1 Постправда, як інструмент створення «паралельної реальності» у школярів в окупації. URL: <https://almenda.org/postpravda-yak-instrument-stvorennya-paralelnoi-realnosti-u-shkolyariv-v-okupacii/> (дата звернення: 10.11.2024 р.).

2 Волковський В. Доля філософії в епоху постправди: слуга короля чи клоун на агорі. *Україна модерна*. 2019. № 26. С. 88–98.

3 Коркос Я.О. Епоха постправди у сучасному світі: витоки та причини. *Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія*, 2023. Випуск 1. С. 23–31.

нають активно використовувати емоційні маніпуляції, фейкові новини та дезінформацію для формування громадської думки, а також для мобілізації підтримки чи протесту. Особливо значущим цей процес стає в умовах сучасних інформаційних викликів, коли нові медіа та цифрові технології значно змінюють способи поширення інформації⁴.

Також зазначимо, що соціальні мережі та онлайн-платформи дають можливість будь-якому користувачеві створювати та поширювати контент, що може бути як правдивим, так і маніпулятивним. У таких умовах постправа часто стає основою для політичних кампаній, виборчих процесів і навіть соціальних рухів, де емоційні наративи та фальшиві факти заміщають реальну аргументацію та об'єктивні дані⁵.

Цей феномен істотно впливає на політичну комунікацію, адже перетворює її на інструмент маніпулювання масовою свідомістю, а не на спосіб обміну інформацією та аргументами. Як результат, громадяни все частіше схильні вірити в те, що підтверджує їхні особисті переконання, а не в те, що є насправді. Це підриває здатність суспільства до критичного мислення, ускладнює процеси прийняття обґрунтованих рішень та веде до поляризації політичних позицій. Таким чином, постправа не лише змінює політичну комунікацію, але й суттєво трансформує саму політичну культуру, викликаючи питання щодо ефективності демократичних процесів та ролі медіа в суспільстві, впливаючи на політичні процеси через механізми, які активно діють у сучасному інформаційному середовищі. Розглянемо основні механізми впливу постправди на політичні процеси, які активно функціонують у сучасному інформаційному середовищі (табл. 2).

Таблиця 2

Основні механізми впливу постправди на політичні процеси

Джерело: дослідження авторів

Механізм впливу	Опис	Вплив на політичні процеси
1	2	3
Маніпулювання емоціями	Політичні актори використовують емоційно забарвлені наративи для формування громадської думки, замінюючи факти на емоційні реакції.	Прийняття політичних рішень на основі емоцій, а не фактів, що знижує обґрунтованість громадської думки та політики.

4 Арабаджиев Д.Ю., Постол О.Є., Сергієнко Т.І. Сучасні канали комунікації як детермінанти інформаційної стійкості в контексті повномасштабного вторгнення російської федерації. *Політикус*. 2023. № 6. С. 9–14.

5 Самчук, З., Гурківська, А. Постправа як інструмент політичного наративу епохи постмодерну. *Політичні дослідження / Political Studies*, 2023. №1 (5), С. 163–177.

Продовження табл. 2

1	2	3
Поширення фейкових новин та дезінформації	Спотворення інформації або її подання в спрощеній формі через медіа, що дозволяє маніпулювати суспільними настроями.	Формування альтернативних реальностей, що може впливати на вибори, політичні рішення і громадське сприйняття подій.
Алгоритмічні маніпуляції	Персоналізовані алгоритми соціальних медіа створюють інформаційні «ехо-камери», в яких люди отримують тільки підтвердження своїх переконань.	Зниження критичного мислення, посилення ехо-камер, що призводить до меншої відкритості до альтернативних точок зору.
Поляризація суспільства	Використання політичними акторами риторики, яка розділяє людей на «своїх» і «чужих», посилюючи соціальне та політичне розділення.	Зростання соціальних конфліктів і зменшення готовності до компромісів, ускладнення демократичних процесів.
Популістські стратегії	Політики використовують спрощені, емоційно заряджені наративи для мобілізації електорату, часто маніпулюючи фактами.	Легке залучення підтримки через емоційні меседжі, що призводить до поверхневого сприйняття складних питань.
Зміна політичного дискурсу	Політичний дискурс стає менш складним і більше орієнтованим на емоційну реакцію, ніж на аргументовану дискусію.	Зниження рівня критичного мислення в суспільстві, переважання поверхневих та спрощених політичних наративів.

Отже, одним з основних механізмів є маніпулювання емоціями. У часи постправди емоції стають основним інструментом політичного впливу, витісняючи факти як основний критерій для прийняття рішень. Політики та медіа використовують емоційно заряджені наративи, щоб викликати страх, обурення, радість або надію, що здатні змістити акценти в політичному дискурсі. Громадяни починають формувати свої політичні погляди не на основі об'єктивних фактів, а через емоційне сприйняття інформації⁶.

Ще одним важливим механізмом є поширення фейкових новин та дезінформації⁷. У контексті постправди маніпуляції фактами стають не просто можливістю, а й стандартною стратегією у політичній боротьбі. Фальшиві новини, перебільшення і спотворення фактів поширюються через різноманітні медіа-платформи, зокрема соціальні мережі. В умовах

⁶ Арабаджиев Д.Ю., Сергієнко Т.І. Політична маніпуляція та інформаційно-психологічна безпека в політичних відносинах. *Політикус: Науковий журнал*. Видавничий дім «Гельветика», 2020. № 2. С. 36-43.

⁷ Тищенко В.С., Мужанова Т.М. Дезінформація і фейкові новини: ознаки та методи виявлення в мережі інтернет. *Електронне фахове наукове видання «Кибербезпека: освіта, наука, техніка»*, 2022. № 2(18). С. 175-186.

інформаційної війни ці маніпуляції можуть серйозно змінювати сприйняття політичних подій та впливати на виборчі результати або підтримку політичних рішень.

Альтернативною реальністю в епоху постправди стали алгоритмічні маніпуляції, що виникають через використання цифрових технологій.

Поляризація суспільства є ще одним важливим механізмом. Постправда активно сприяє розподілу суспільства на «своїх» та «чужих». У політичних дискурсах часто використовується риторика, яка наголошує на розбіжностях між різними групами, створюючи відчуття боротьби між контркультурними чи ідеологічними таборами. Поляризація посилює розрив між громадськими групами, оскільки правдивість інформації втрачає своє значення – важливішими стають ідеологічні наративи, що сприяють ще більшій фрагментації суспільства⁸.

Популістські стратегії використовують постправду як інструмент маніпуляції для мобілізації підтримки. Популісти часто апелюють до спрощених, емоційно заряджених наративів, які не потребують глибокого аналізу чи перевірки фактів. Вони використовують загальні фрази та прості гасла, які резонують з великими масами, зокрема в кризових ситуаціях, коли люди шукають прості відповіді на складні питання. Так, наприклад, це дозволяє популістам здобувати популярність серед виборців, навіть якщо їхні заяви не мають під собою фактичної основи.

Останнім важливим механізмом є зміна самого політичного дискурсу. У постправдову епоху на політичній арені переважають спрощені наративи, що часто ігнорують складність і багатогранність реальних ситуацій. Традиційні політичні дебати, які базуються на аргументах і фактах, замінюються на емоційно забарвлені виступи та лозунги. Це змінює політичну культуру, оскільки виборці все більше орієнтуються на поверхневі повідомлення, а не на серйозні та аргументовані дискусії.

Отже, всі ці механізми разом сприяють значним змінам у політичних процесах, підриваючи довіру до об'єктивної інформації, знижуючи рівень критичного мислення серед громадян і сприяючи поляризації політичної культури. Постправда, таким чином, має глибокий вплив не лише на окремі аспекти політичної комунікації, а й на загальну динаміку політичних процесів, які стають менш підконтрольними фактам і більш чутливими

8 Кіндратець О.М., Сергієнко Т.І. Образ «чужого» в радянський та пострадянський періоди історії України: політичні аспекти проблеми. *Регіональні студії*, 2021. № 24. С. 24-29.

до маніпуляцій. Враховуючи це, роль нових медіа та цифрових технологій у формуванні громадської думки стає критично важливою, оскільки вони безпосередньо взаємодіють з механізмами впливу постправди, посилюючи ці трансформації. Завдяки своїй здатності швидко поширювати інформацію, цифрові платформи не лише підтримують вже існуючі механізми маніпуляцій, але й відкривають нові можливості для їх ефективної реалізації, зокрема через маніпулювання емоціями, поширення фейкових новин, поляризацію суспільства та алгоритмічні маніпуляції, що підкреслює важливу роль нових медіа та цифрових технологій у взаємодії з основними механізмами впливу постправди, значною мірою змінюючи політичні процеси та політичну комунікацію.

Сучасні цифрові технології дозволяють значно прискорити поширення інформації, одночасно ускладнюючи процес перевірки фактів і створюючи сприятливі умови для маніпулювання свідомістю суспільства. Одна з основних технологій, яка активно взаємодіє з механізмами постправди, – це соціальні медіа. Платформи, такі як Facebook, Twitter, Instagram, Telegram, надають можливість миттєво поширювати контент, включаючи емоційно заряджені повідомлення та фейкові новини, що значно впливає на сприйняття громадянами реальності. У цих медіа звичайні новини часто сприймаються через емоційні, а не раціональні рамки, що призводить до маніпулювання емоціями – одного з основних механізмів постправди. Іншим важливим аспектом є алгоритми, які використовують цифрові платформи для персоналізації контенту, є важливим фактором, що впливає на зміни в політичній комунікації. Вони визначають, яку інформацію користувачі бачать і які повідомлення для них залишаються непоміченими, що суттєво формує їхнє сприйняття політичних подій. Ці алгоритми сприяють створенню «інформаційних ехо-камер» – середовищ, де користувачі отримують лише ту інформацію, яка підтверджує їхні переконання, що посилює ідеологічну однотайність і поляризує громадську думку. У такому контексті постправда набуває ще більшої виразності: замість об'єктивної інформації, люди часто стикаються з маніпуляціями, де істина замінюється на пропагандистські тези, а безпідставні узагальнення протиставляються аргументам, що мають фактичну основу. Війна Росії проти України і її інформаційні атаки є яскравим прикладом того, як ці механізми працюють на практиці, змінюючи політичну комунікацію і довіру до інформації. Важливо

відзначити, що цей ефект ехокамери відрізняється від звичайної «пізнавальної ізоляції», оскільки він активно підтримується та посилюється сучасними цифровими технологіями, що дозволяють ефективніше маніпулювати громадською думкою⁹.

Соціальні медіа також є основними каналами для поширення фейкових новин і дезінформації, що ще більше підриває довіру до фактів та об'єктивної інформації. Завдяки можливості створювати та швидко розповсюджувати контент, який не піддається строгій перевірці, ці платформи стають головними інструментами політичних маніпуляцій. Фальшиві новини та маніпуляції з фактами можуть швидко отримати широке розповсюдження, впливаючи на масову свідомість і навіть змінюючи політичні уподобання громадян.

Також, зазначимо, що великі дані та аналітика теж відіграють важливу роль у впливі на політичні процеси. Збір і аналіз даних користувачів дозволяє створювати надзвичайно ефективні та точні інструменти для політичних кампаній, маніпулювання громадською думкою та створення персоналізованих повідомлень. Це дає змогу вивести на поверхню саме ті повідомлення, які резонують з емоціями певної аудиторії, що знову ж таки підсилює механізм маніпуляції емоціями в умовах постправди. Вплив цифрових технологій на політичні процеси також пов'язаний з розширенням можливостей для маніпуляцій через відео та зображення. Відеоконтент, зокрема через платформи, як YouTube, TikTok або навіть WhatsApp, може використовуватися для створення враження реальності або підкріплення неправдивих наративів¹⁰. Це дозволяє політичним акторам активніше використовувати візуальні техніки для створення маніпулятивних наративів, що знову ж таки змінює динаміку політичної комунікації в епоху постправди. Ці технології взаємодіють з основними механізмами постправди, створюючи потужний інструмент для трансформації політичної культури та зміщення фокусу з об'єктивної істини на емоційне сприйняття і маніпулювання громадською думкою.

Висновки. Отже, підводячи підсумки даного дослідження зазначимо, що вплив маніпуляцій інформацією на політичну культуру та довіру до інститутів є одним з найбільш виражених наслідків постправди в сучас-

9 Комар О.В. Ефект ехокамери у персональній комунікації у російсько-українській війні. URL: <https://www.researchgate.net/publication/375121214> (дата звернення: 09.11.2024 р.)

10 Політика щодо шкідливої дезінформації. URL: <https://www.tiktok.com/safety/uk-ua/harmful-misinformation-guide> (дата звернення: 11.11.2024 р.).

ному суспільстві. Маніпуляція фактами та емоціями, поширення фейкових новин і використання дезінформації не лише змінюють сприйняття реальності громадянами, але й значно підривають основу політичної культури. У таких умовах громадяни часто втрачають здатність відрізняти об'єктивну правду від спотвореної інформації, що призводить до послаблення критичного мислення та розвитку «релятивістського» підходу до оцінки фактів.

Зниження рівня довіри до традиційних медіа та політичних інститутів стало важливою ознакою сучасної політичної реальності. Коли інформація стає все більш обробленою та маніпульованою, політичні інститути, які покладаються на факти та науково обґрунтовані дані, стикаються з труднощами у довірі з боку громадян. Відсутність надійних джерел інформації, разом з посиленням емоційної маніпуляції, підриває довіру в суспільстві. В результаті, громадяни починають довіряти не стільки фактам, скільки емоційно зарядженим повідомленням, що значно ускладнює процеси демократичної участі та прийняття обґрунтованих політичних рішень. У довгостроковій перспективі, постправа і маніпуляції інформацією можуть призвести до глибших структурних змін у політичній культурі, таких як слабша інституціональна довіра, зменшення політичної активності та нестабільність суспільних процесів. Ці зміни можуть негативно вплинути на стабільність демократичних процесів і ефективність політичних інститутів, а також на загальну якість політичного життя в країні. Тому необхідність боротьби з маніпуляціями та відновлення довіри до об'єктивної інформації є одним із важливих завдань для зміцнення політичної культури та демократичних інститутів в умовах сучасної інформаційної епохи, і для цього можуть бути розроблені механізми протидії постправді, зокрема через підвищення медіаграмотності громадян, розвиток критичного мислення та сприяння доступу до об'єктивної і достовірної інформації.

Перспективи подальших досліджень постправди в контексті політичної культури та громадської думки полягають у вивченні впливу змін у ціннісних орієнтаціях громадян на сприйняття інформації та політичних процесів, зокрема в умовах медіаглобалізації, де цінності, сприйняті як «права», можуть варіюватися залежно від політичних переконань та соціальних груп.